OBS! Utskriven version kan vara ogiltig. Verifiera innehållet.

Riktlinje

Gäller för: Södra Älvsborgs Sjukhus
Innehållsansvar: Bengt Nilsson Helger, (benni), Överläkare
Granskad av: Bengt Nilsson Helger, (benni), Överläkare
Godkänd av: Jerker Nilson, (jerni1), Chefläkare

Giltig från: 2026-11-03
Giltig till: 2028-11-02

Ansiktstrauma – akut handläggning vid SÄS

Förändringar sedan föregående version

Översyn, förlängning av giltighetstid.

Sammanfattning

Riktlinjen beskriver akut handläggning av ansiktstrauma med misstänkt fraktur och/eller tandskada under såväl vardagar som jourtid.

Bakgrund och syfte

Klargöra handläggning av ansiktstrauma och koppling till tand och tandbärande organ.

Förutsättningar

Vid ansiktstrauma föreligger ofta tandskador av varierande allvarlighetsgrad. Det kan även föreligga samtidiga skador på de tandbärande alveolarutskotten i under- och överkäke.

Utförande

Vid ansiktsskador och misstanke om frakturer i ansiktet ska DT-ansikts-skelett göras för diagnos och kartläggning. ”Trauma-CT” räcker inte för utredning av ansiktsskador.

ÖNH-jour ska kontaktas vid alla ansiktsfrakturer utom isolerade underkäksfrakturer. Beroende av skadeutfallet får individuell bedömning göras om denna kontakt ska upprättas omedelbart eller ej.

Käkskadejouren ska kontaktas vid isolerade tandskador eller isolerade underkäksfrakturer. De handlägger inte tappade fyllningar, kronor och tandvärk. Detta hänvisas till akuttandläkare nästa dag.

Näsfraktur

Vid näsfraktur ska septumhematom uteslutas inom 24 timmar.

Akut handläggning

Remiss till och kontakt med ÖNH-läkare för akut bedömning ska utfärdas vid:

- risk för kompartmentsyndrom i orbita med visusnedsättning, t.ex. vid retrobulbära hematom.
- orbital floor trapdoor fracture (greenstickfraktur i orbitabotten hos barn och ungdomar), även kallad "white-eyed blow-out fracture.

  OBS! Kan lätt misstolkas som commotio cerebri då symtomen är smärta och illamående och man inte ser någon tydlig skada i ansiktet. Kontrollera ögonrörlighet, puls (bradykardi), blodtryck (vagal reaktion).

  OBS! Normal DT orbita utesluter inte denna frakturtyp! Kontakta ÖNH-läkare vid oklarhet.
- Hotad luftväg vid ansiktstrauma, t.ex. skottskada, larynxvåld, mandibelfraktur och Le Fort III-fraktur.
- Övriga fall kräver ej akut handläggning av ÖNH-läkare men ska via remiss bedömas subakut av ÖNH-läkare.

Allmänna råd

- Vid orbita- och zygomaticusfrakturer ska patienten inte snyta sig på två (2) veckor.
- Antibiotikaprofylax bör övervägas vid kontaminerade/öppna frakturer, om kommunikation finns till mun eller näsa-bihålor. (i.v. kloxacillin 2 g x 3 + bensylpenicillin 3 g x 3 iv till och med operationen eller under högst 1 dygn. Vid allergi ges

Klindamycin 600 mg x 3 iv). Vid intrakraniellt engagemang råder ej konsensus, men antibiotika kan övervägas om manifest liquorré.

Skada på tänder eller tandbärande organ

Vid tandskador eller skador på alveolarutskotten (samtidigt med ansiktstrauma eller isolerat) ska patient, oavsett barn eller vuxen, vid ansiktstrauma OCKSÅ remitteras till specialistkliniken för käkkirurgi, SÄS, för bedömning.

Vid allvarliga tillstånd under jourtid, där det enbart föreligger tand- eller underkäksskada, och ÖNH-jouren således ej kontaktas, bör käkskade-jouren på Sahlgrenska Sjukhuset kontaktas AKUT.

I förekommande fall, när det gäller barn med tandtrauma, kan även remiss till specialistkliniken för pedodonti inom Tandvårdsförvaltningen tillskrivas med remiss. Kontakt

Öron-, näs- och hals (ÖNH)

Kontakt tas med öron-, näs- och hals (ÖNH) via faxad remiss (faxnr 033 – 616 16 38) för bedömning av eventuell åtgärd av frakturen.

OBS! Faxad remiss ersätter inte telefonkontakt under jourtid! Se även riktlinje ”Allmänremiss och konsultation vid SÄS”.

Specialistkliniken för käkkirurgi, SÄS

Måndag-fredag kl 07:45-16:00; tfn 033-616 32 65 eller 033-616 12 46.

Käkkirurgisk beredskap

Kontaktas via Sahlgrenskas växel övrig tid (vardagar 16:15-08:00 och helger dygnet runt, tfn 031 - 342 10 00. Be att bli kopplad till akutintaget.

Telefonnummer finns alltid tillgängligt på akutmottagningen.

Arbetsgrupp

För innehållet svarar

Bengt Nilsson, överläkare, kirurg- och öronkliniken/ÖNH, SÄS

Jerker Nilson, överläkare, kirurg- och öronkliniken/ÖNH, SÄS

Remissinstanser utgåva 1

Verksamhetschefer, SÄS

Källförteckning

Antibiotikaprofylax vid kirurgi och trauma
www.janusinfo.se/

Antibiotikaprofylax vid öron-näsa-halsoperationer
www.janusinfo.se/

Ansiktsfrakturer exklusive näsfrakturer. Rutin upprättad av Öron-Näs- och Halssjukvården, SU.

Allmänremiss och konsultation vid SÄS. Sjukhusövergripande riktlinje utgiven av medicinskt beredningsutskott, SÄS.
https://insidan.vgregion.se/forvaltningar/sodra-alvsborgs-sjukhus/styrdokument

OBS! Utskriven version kan vara ogiltig. Verifiera innehållet.

Information om handlingen

Handlingstyp: Riktlinje

Gäller för: Södra Älvsborgs Sjukhus

Innehållsansvar: Bengt Nilsson Helger, (benni), Överläkare

Granskad av: Bengt Nilsson Helger, (benni), Överläkare

Godkänd av: Jerker Nilson, (jerni1), Chefläkare

Dokument-ID: SAS9642-738863596-42

Version: 8.0

Giltig från: 2026-11-03

Giltig till: 2028-11-02